

Embedsregnskab 2004

for

Vestre Landsret.

1. Indledning.

Embedsregnskabet for 2004 for Vestre Landsret er udarbejdet i samarbejde mellem Domstolsstyrelsen og Vestre Landsret.

Embedsregnskabet indeholder i afsnit 2 en kort beskrivelse af landsretten.

I afsnit 3 redegøres for udviklingen i landsrettens sagsbeholdning og gennemløbstider og for opfyldelsen af opstillede målsætninger om gennemløbstider.

I afsnit 4 omtales udviklingen i landsrettens medarbejdernormativ samt arbejdet med den vægtningsmodel, der fremover bl.a. skal tjene til belysning af produktivitetsudviklingen.

I afsnit 5 omtales kort landsrettens deltagelse i et forsøg med retsmægling.

I afsnit 6 omtales nogle af de administrative sager, som behandles i landsretten (Høringssager, klagesager, sættdommerbeskikkelser og rejse-dommerordning).

I afsnit 7 redegøres særligt for de lokalemæssige problemer, som landsretten har i Viborg, og for de bestræbelser, der udvises for at forbedre forholdene.

I afsnit 8 omtales landsrettens handlingsplaner for 2004 og opfyldelsen af disse.

Embedsregnskabet afsluttes med en samlet vurdering i afsnit 9 af udviklingen i 2004 samt forventningerne til de kommende år.

2. Kort om Vestre Landsret.

Vestre Landsret har sit sæde (hovedtingsted) i Viborg. Landsretten består af 1 præsident, 38 andre faste landsdommere, ca. 10 midlertidige (konstituerede) landsdommere, 8 øvrige jurister og ca. 60 administrative medarbejdere.

Præsidenten er administrativ chef for landsretten og således ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet. Landsrettens dommere er fordelt på 15 retsafdelinger med hver tre dommere. Landsrettens administrative medarbejdere

er fordelt på 6 retssektioner, der hver udfører de administrative sagsbehandlingsfunktioner for to, tre eller fire retsafdelinger, samt på en sektion og nogle mindre enheder til varetagelse af en række centrale, administrative opgaver. Landsrettens øvrige jurister er tilknyttet de retsafdelinger, der behandler særligt mange kæremål eller i særlig grad står for forberedelsen af landsrettens civile sager, samt landsrettens administration.

Vestre Landsret behandler sager ved hovedtingstedet i Viborg samt ved de såkaldte bitingsteder i Århus, Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg. Landsrettens administration er beliggende ved hovedtingstedet i Viborg.

3. Udviklingen i landsrettens sagsantal og sagssammensætning.

a. Udviklingen i civile sager.

I tabel 1 vises udviklingen i antallet og fordelingen af civile sager i perioden 2002 – 2004:

Tabel 1. Udviklingen i civile sager

Sagsudviklingen 2002 - 2004 for civile sager						
	1. Instans økon. værdi	Ankesager økon. værdi	Andre sager	Alle ekskl. kæresager	Kæresager	Alle sager
Sagsbeholdning pr. 1/1 2002	891	912	332	2135	148	2283
Nye sager 2002	454	900	675	2029	1177	3206
Sluttede sager 2002	509	973	666	2148	1135	3283
Sagsbeholdning pr. 31/12 2002	836	839	341	2016	190	2206
Nye sager 2003	376	1004	581	1961	1168	3129
Sluttede sager 2003	437	952	570	1959	1208	3167
Sagsbeholdning pr. 31/12 2003	775	891	352	2018	150	2168
Nye sager 2004	396	823	624	1843	1024	2867
Sluttede sager 2004	445	953	744	2142	1027	3169
Sagsbeholdning pr. 31/12 2004	726	761	232	1719	147	1866

Tallene for sluttede sager kan indeholde korrektioner på indtil +/- 4 som følge af ændrede registreringer.

Der er en klar nedgang i beholdningen af civile sager i perioden 2002 – 2004. Således er beholdningen af civile sager nedbragt med godt 18 % fra begyndelsen af 2002 til udgangen af

2004. Nedbringelsen af sagsbeholdningen har været særlig stor i 2004. Dette må på den ene side ses i sammenhæng med en lavere sagstilgang især i almindelige ankesager vedrørende spørgsmål opgjort til en økonomisk værdi og i kæresager. På den anden side er den gode udvikling også og navnlig begrundet i, at det i 2004 er lykkedes at fastholde en stort set uændret sagsafvikling af civile sager uanset den samtidige afvikling af nogle meget store straffesager, jf. nærmere herom nedenfor. I den forbindelse må dog også indgå, at der i antallet af sluttede civile sager i 2004 indgår et større sagskompleks vedrørende udlændingelovgivningen.

Særligt om civile 1. instanssager vedrørende spørgsmål opgjort til en økonomisk værdi kan nævnes, at nedgangen i beholdningen af disse sager bl.a. skyldes den fortsatte afvikling af de såkaldte selskabstømmersager, som landsretten modtog navnlig i perioden fra 1996 til 1999. Landsretten modtog i alt ca. 530 enkeltsager inden for dette sagskompleks, og kun 4 af disse sager verserer fortsat ved udgangen af 2004.

b. Udviklingen i straffesager.

I tabel 2 vises udviklingen i antallet og fordelingen af straffesager i perioden 2002 – 2004.

Tabel 2. Udviklingen i straffesager:

Sagsudviklingen 2002 - 2004 for straffesager							
	Nævninge- sager	Med doms- mænd og med bevis- bedømmelse	Med doms- mænd og uden bevis- bedømmelse	Andre ankesager	Domssager I alt.	Kære- sager mv.	Alle sager
Sagsbeholdning pr. 1/1 2002	5	280	98	118	501	45	546
Nye sager 2002	28	786	345	346	1505	1921	3426
Sluttede sager 2002	23	770	350	380	1523	1944	3467
Sagsbeholdning pr. 31/12 2002	10	296	93	84	483	22	505
Nye sager 2003	46	786	367	311	1510	1858	3368
Sluttede sager 2003	43	786	342	298	1469	1855	3324
Sagsbeholdning pr. 31/12 2003	13	296	118	97	524	25	549
Nye sager 2004	35	782	375	337	1529	1900	3429
Sluttede sager 2004	38	748	362	335	1483	1885	3368
Sagsbeholdning pr. 31/12 2004	10	330	131	99	570	40	610

Tallene for sluttede sager kan indeholde korrektioner på indtil +/- 4 som følge af ændrede registreringer.

Udviklingen i landsrettens straffesager set over hele perioden 2002 – 2004 viser en stigning i sagsbeholdningen på knapt 12 %. I forhold til udgangen af 2002 er stigningen pr. 31/12 2004

dog på godt 20 %. Denne stigning i sagsantallet skal sammenholdes med, at tilgangen af nye sager i hele perioden har været betydelig og ganske særligt, at antallet af nye og sluttede nævningesager, der som sagsart er særdeles resursekrævende, navnlig i 2003 – men bestemt også i 2004 - har været meget klart over det normale niveau. Det er ikke mindst afviklingen af de mange nævningesager, hvoraf nogle har været langvarige, der har medført, at den samlede sagsbeholdning i 2003 og 2004 er steget.

c. Længerevarende sager.

Landsretten har i 2003 og 2004 brugt væsentlig mere tid til domsforhandlinger af mere end 2 dages varighed end i 2002. Dette har selvsagt påvirket landsrettens samlede muligheder for afvikling af enkeltsager.

Som det fremgår af tabel 3, skyldes udviklingen navnlig de mange nævningesager, men også andre sagstyper har i 2003 og 2004 vist en udvikling i samme retning.

Tabel 3. Udviklingen i længerevarende sager.

Domsforhandlinger i 2002 - 2004 af mere end 2 dages varighed										
	Civile sager				Straffesager				Alle sager	
	1. instans økon.		Anke økon.		Nævningesager		Domsmænd			
	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt	Dage i alt	Sager i alt
2002	69	20	20	4	108	17	67	15	264	56
2003	104	30	0	0	203	35	85	17	392	82
2004	75	20	3	1	201	35	110	15	389	71

d. Gennemløbstider.

Landsretten har i 2000 opstillet målsætninger for den højeste gennemløbstid for forskellige sagstyper.

Tabel 4 og 5 viser den procentuelle fordeling af gennemløbstiden – tiden fra sagens modtagelse til sagens slutning til retsbogen - for sager sluttet i 2004 under eller efter domsforhandling. Landsrettens målsætninger for gennemløbstiden og opfyldelsen heraf fremgår ligeledes af tabellerne tillige med oplysning om målopfyldelsen i 2002 og 2003. Tabel 4 omfatter nogle sagstyper med en normalt længere gennemløbstid, mens tabel 5 omfatter nogle sagstyper med en normalt kort gennemløbstid.

Tabel 6 og 7 viser de gennemsnitlige gennemløbstider for domsforhandlede civile sager og straffesager sluttet i de enkelte halvår i perioden 2002 – 2004.

Tabel 4. Gennemløbstider for almindelige borgerlige 1. instans- og ankesager

	Alm. 1. Instanssager* (Målsætning: 18 mdr.)		Alm. ankesager** (Målsætning: 12 mdr.)	
	Sluttet i 2004 efter domsforhandling		Sluttet i 2004 efter domsforhandling	
	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt
0 - 6 mdr.	0	0	10	2
6 - 12 mdr.	32	14	412	66
12 - 15 mdr.	51	22	88	14
15 - 18 mdr.	53	22	53	8
18 - 24 mdr.	33	14	43	7
Over 2 år	67	28	20	3
I alt	236	100	626	100
		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt
	2004	58	2004	67
	2003	53	2003	68
	2002	40	2002	54

* Ekskl. selskabstømmersager og børnefjernelsessager

** Ekskl. ægteskabssager, faderskabssager og sager om administrativ frihedsberøvelse

Tabel 5. Gennemløbstider for ægteskabssager samt for nævningsager og andre straffesager.

	Ægteskabssager (Målsætning: 3 mdr.)		Nævningesager (Målsætning: 3 mdr.)		Straffesager* (Målsætning: 4 mdr.)	
	Sluttet i 2004 efter domsforhandling		Sluttet i 2004 efter domsforhandling		Sluttet i 2004 efter domsforhandling	
	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt	Antal	Procentuelt
Under 1 mdr.	7	2	0	0	36	3
1 - 2 mdr.	42	14	0	0	120	10
2 - 3 mdr.	156	53	10	27	225	19
3 - 4 mdr.	52	18	9	24	287	24
4 - 6 mdr.	27	9	14	38	301	25
6 - 9 mdr.	7	2	3	8	158	13
9 - 12 mdr.	0	0	1	3	33	3
Over 1 år	2	1	0	0	21	2
I alt	293	100	37	100	1181	100
		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt		Procentuel andel sager med målsætningen opfyldt
	2004	70	2004	27	2004	57
	2003	68	2003	28	2002	59
	2002	68	2002	55	2002	59

* Alle sager ekskl. nævningsager

Som det fremgår af tabel 4 og 5, har der i 2004 været tale om klart højere målopfyldelse for almindelige borgerlige 1. instanssager og i det væsentlige uændret målopfyldelse for de øvrige sagstyper. Denne udvikling er samlet set tilfredsstillende, når man tager afviklingen af de større sager i 2004 i betragtning, og det er særligt tilfredsstillende, at målopfyldelsen for de normalt tungeste civile sager – de almindelige borgerlige 1. instanssager – er klart forbedret også i 2004.

Særligt om ægteskabssagerne skal det bemærkes, at antallet af sager, som i 2004 blev sluttet efter domsforhandling, viste en stigning på godt 20 % i forhold til 2003 (293 sager i 2004 mod 242 sager i 2003). Bl.a. på denne baggrund må det vurderes som meget tilfredsstillende, at 70 % af sagerne nu afsluttes inden 3 måneder efter sagernes modtagelse i landsretten, og at næsten 97 % af sagerne er sluttet inden 6 måneder.

Særligt om nævningsagerne skal det bemærkes, at der som før nævnt har været tale om et usædvanligt stort antal domsforhandlede sager også i 2004. Hertil kommer, at der navnlig ved længerevarende sager og sager med flere forsvarere kan være praktiske vanskeligheder med

berammelsen af sagerne med det af landsretten ønskede korte varsel. Selv om kun en begrænset del af sagerne (27 %) opfylder målsætningen for gennemløbstid på 3 måneder, må det på den nævnte baggrund vurderes som tilfredsstillende, at mere end 50 % af nævningesagerne er afsluttet inden 4 måneder, og at næsten 90 % af sagerne er afsluttet inden 6 måneder efter landsrettens modtagelse af sagerne.

Udviklingen i målopfyldelsen for de øvrige straffesager må, som det er nævnt nedenfor, ikke mindst ses i lyset af det store antal nævningesager, som landsretten har modtaget i 2003 og 2004. Indtil midten af 2004 førte afviklingen af disse resursekrævende sager kun til en mindre forhøjelse af gennemløbstiden for en række andre pådømte straffesager, idet der blot skete en opbremsning af en positiv udvikling. Derimod steg sagsbeholdningen, fordi det blev vanskeligere at afvikle de mere almindelige sager på grund af afviklingen af de store sager, og efter midten af 2004 – og således bl.a. i lyset af afviklingen af en meget stor nævningesag i lejede lokaler i Randers og af en meget langvarig domsmandssag – er gennemløbstiderne i de øvrige straffesager steget noget. Dette har ikke været tilfredsstillende, men må vurderes som uundgåeligt. Det har i 2004 kun ført til en mindre reduktion af målopfyldelsen, men det må befrygtes, at udviklingen fortsætter og væsentligt forstærkes i den nærmeste tid, da de omtalte sager fortsat er under behandling, og da antallet af de meget resursekrævende nævningesager fortsat er på et niveau klart over det niveau, der var det normale forud for 2003.

Det skal endelig fremhæves som særdeles positivt, at andelen af skriftligt behandlede civile kæremål med opfyldt målsætning (på 6 uger) var 79 % i 2004 mod 59 % i 2003 og 64 % i 2002.

Tabel 6. Udviklingen i gennemsnitlige gennemløbstider i domsforhandlede civile sager:

Gennemløbstid* i domsforhandlede civile sager sluttet i årene 2002 - 2004								
	1. Instans m. økonomisk værdi**		Ankesager m. økonomisk værdi		Ægteskabssager, børnefjernelsessager m.v.		Alle borgerlige sager	
	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid
2002 I	136	24,6	330	13,9	179	3,2	731	14,2
2002 II	105	24,3	291	12,9	164	3,2	595	12,6
2003 I	111	22,6	304	12,4	162	3,2	621	12,5
2003 II	88	22,8	260	12,7	158	2,8	534	11,9
2004 I	144	22,5	318	13,2	203	3,0	693	12,4
2004 II	85	23,6	266	13,0	188	3,0	571	11,4

* Gennemløbstid = Tiden fra sagens modtagelse til sagen er sluttet ifølge retsbogen.

** Ekskl. sager om såkaldt selskabstømning

Som det fremgår, har der i perioden været en tydelig udvikling i retning af stadig kortere gennemsnitlige gennemløbstider i de almindelige civile sager og især 1. instanssagerne, mens gennemløbstiderne i ægteskabssagerne har ligget på et nogenlunde konstant – og i praksis

tilfredsstillende - niveau omkring 3 måneder. Denne udvikling skal ses på baggrund af, at de gennemsnitlige gennemløbstider for civile 1. instanssager i årene forud for 2002 har ligget på et ret konstant niveau omkring 30 måneder. Den positive udvikling har ikke mindst sammenhæng med, at landsretten den 1. januar 2002 etablerede en særlig forberedelsesafdeling for civile 1. instanssager.

Tabel 7. Udviklingen i gennemsnitlige gennemløbstider i domsforhandlede straffesager:

Gennemløbstid* i domsforhandlede straffesager sluttet i årene 2002 - 2004										
	Nævningesager		Med domsmænd og bevisførelse		Med domsmænd uden bevisførelse		Andre ankesager		Alle domssager	
	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid	Antal sager	Gennemløbstid
2002 I	12	2,9	321	5,0	152	3,2	181	6,4	666	4,9
2002 II	10	3,3	321	4,3	140	3,3	135	3,8	606	4,0
2003 I	22	3,3	341	4,2	153	3,4	114	3,7	630	3,9
2003 II	21	4,0	326	4,3	146	3,5	111	4,1	605	4,1
2004 I	16	4,0	354	4,3	166	3,4	146	3,9	682	3,9
2004 II	21	4,3	281	4,8	129	3,9	105	4,2	536	4,4

* I dette skema er gennemløbstid = tiden fra sagens modtagelse til domsforhandlingens 1. dag.

Som det fremgår, har de gennemsnitlige gennemløbstider i straffesager i det meste af perioden ligget nogenlunde konstant og for ankesagernes vedkommende samlet omkring det niveau på 4 måneder, som efter landsrettens vurdering i almindelighed må anses for det praktisk mulige. Det store antal nævningesager i 2003 og 2004 førte indtil midten af 2004 kun til en mindre forhøjelse af gennemløbstiden for disse sager og ikke til en forhøjelse af gennemløbstiden i de øvrige straffesager. Derimod steg sagsbeholdningen, og efter midten af 2004 - og således bl.a. i lyset af afviklingen af en meget stor nævningesag i lejede lokaler i Randers og af en meget langvarig domsmandssag - er gennemløbstiderne i de øvrige straffesager steget noget. Dette har ikke været tilfredsstillende, men må vurderes som uundgåeligt. Det må belyses, at udviklingen fortsætter i den nærmeste tid, da de omtalte sager fortsat er under behandling, og da antallet af de meget resursekrævende nævningesager fortsat er på et niveau klart over det niveau, der var det normale forud for 2003.

e. Sagens alder.

Ved udgangen af 2004 fordelte de verserende civile 1. instans- og ankesager sig således med hensyn til sagens alder:

Ca. 70 % af sagerne er modtaget i 2004

Ca. 15 % af sagerne er modtaget i 2003

Ca. 9 % af sagerne er modtaget i 2002

Ca. 4 % af sagerne er modtaget i 2001

Ca. 1 % af sagerne er modtaget i 2000

Ca. 1 % af sagerne er modtaget i 1996-1999

I forhold til tidligere er der sket en markant nedbringelse af antallet af gamle sager.

Ved udgangen af 2004 fordelte de verserende straffesager (1. instans- og ankesager) sig således med hensyn til sagernes alder:

Ca. 98 % af sagerne er modtaget i 2004.

Ca. 2 % af sagerne er modtaget før 2004.

4. Medarbejdere.

a. Udviklingen i årsværksforbrug fordelt på de enkelte medarbejdergrupper.

Tabel 8 viser antallet af medarbejdere i landsretten opgjort som årsværksforbrug og fordelt på de enkelte grupper:

Tabel 8. Landsrettens medarbejdere

	2002	2003	2004
Juridisk personale	56,7	57,7	57,3
Kontorpersonale	50,7	50,5	50,3
Elever	1,6	1,0	1,4
Ansatte i beskæftigelsesordning	5,1	6,0	4,4
Øvrigt personale	2,3	2,5	2,5

b. Produktivitet.

Landsretterne samarbejder med Domstolsstyrelsen om udarbejdelse af en model med vægtning af forskellige sagstyper. I modellen indregnes sluttede sager med en vægtenhed afhængig af sagstype og måde, hvorpå sagen sluttet. Endvidere indregnes landsrettens samlede personalenormativ for henholdsvis administrativt personale og juridisk personale i opgørelsen. Det tilsigtes således, at man med anvendelsen af denne model bl.a. vil få et mere sikkert billede af udviklingen i landsretternes produktivitet. Landsretten har derfor i sit embedsregnskab anvendt den foreløbige version af denne vægtningsmodel i stedet for de noget mere usikre beregninger, som tidligere blev foretaget på baggrund af et skøn over den relative fordeling af den anvendte arbejdstid på forskellige sagstyper i en given periode. Det skal understreges, at landsretterne og Domstolsstyrelsen fortsat arbejder med justering af vægtningsmodellen (bl.a. for betydningen og periodiseringen af længerevarende sager).

Vægtenhederne er særskilt fastsat for henholdsvis administrative medarbejdere og jurister efter en vurdering af det arbejde, der for den enkelte medarbejdergruppe er forbundet med sagens behandling. Der er således ikke tilsigtet nogen sammenhæng mellem de vægtenheder, der ved en sags slutning tildeles henholdsvis jurister og administrative medarbejder, og der er derfor ikke grundlag for nogen sammenligning af antallet af vægtede sager pr. årsværk for de forskellige personalegrupper.

Af hensyn til muligheden for sammenligning med tidligere år er resultatet efter den nye metode opgjort ikke blot for 2004, men også for 2003.

Tabel 9. Forholdet mellem sluttede sager og anvendte årsværk.

Kontorpersonale							
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	Almindelige civile sager	Civile kæresager	I alt vægtede	Normativ (årsværk)	Antal vægtede sager pr. årsværk
Vægtede sager 2004	8000,3	1638,5	8437,85	1594,0	19670,7	50,3	391,1
Vægtede sager 2003	8386,0	1627,0	7697,9	1886,0	19596,9	50,5	388,1

Juridisk personale							
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	Almindelige civile sager	Civile kæresager	I alt vægtede	Normativ (årsværk)	Antal vægtede sager pr. årsværk
Vægtede sager 2004	4444,3	685,4	7239,8	873,7	13243,2	57,3	231,1
Vægtede sager 2003	4731,4	680,0	6775,5	1030,1	13217,0	57,7	229,1

For så vidt angår sammenligningen mellem produktiviteten i 2003 og tidligere år og dermed tillige mellem produktivitet opgjort efter den tidligere opgørelsesmetode og efter den nye kan henvises til embedsregnskabet for 2003 på www.vestretlandsret.dk.

5. Forsøg med retsmægling.

Vestre Landsret har siden 1. marts 2003 deltaget sammen med 4 byretter i et forsøg med retsmægling. Tilrettelæggelsen og gennemførelsen af forsøget varetages i landsretten af dennes 15. afdeling (den særlige forberedelsesafdeling). Retsmæglingen udføres af 3 af landsrettens dommere og 3 advokater. Der henvises nærmere til oplysningerne om retsmægling på landsrettens hjemmeside www.vestretlandsret.dk.

De foreløbige resultater er positive.

For så vidt angår landsretten, kan det nærmere oplyses, at man i 2004 har vurderet ca. 1800 sager med henblik på tilbud om retsmægling. I godt 600 sager har man fundet anledning til at tilbyde retsmægling, og dette tilbud er blevet accepteret i 114 sager. Retsmægling er gennemført i 82 af de 114 sager. (I de resterende 32 sager er tilsagnet om deltagelse i retsmægling eller hele sagen tilbagekaldt inden afholdelse af mødet med retsmægleren).

I 55 af de 82 sager (67 %) er retsmæglingen endt med, at parterne har forliget sagen. I 27 sager er retsmæglingen endt uden forlig og sagen overgået til sædvanlig retssagsbehandling. En del af de 27 sager er senere forliget før domsforhandling, uden at der foreligger tilstrækkelige oplysninger om grundlaget for forliget.

Forligsprocenten ved forsøget med retsmægling i landsretten svarer stort set til forligsprocenten ved de andre forsøgsmøder og til forligsprocenten (på omkring 65) i det samlede forsøg.

Forsøget med retsmægling var oprindeligt planlagt til at udløbe med udgangen af 2004, men det er i december 2004 besluttet at lade forsøgsordningen fortsætte, mens det overvejes, om der bør indføres lovgivning om en permanent ordning med retsmægling.

6. Administrative sager.

Blandt de administrative sager, som behandles i landsretten, kan nævnes:

a. Høringssager.

Der er i 2004 afgivet udtalelse i 75 høringssager vedrørende lovforslag m.v.

I 2002 og 2003 blev der afgivet udtalelser i henholdsvis 72 og 58 sådanne høringssager.

b. Klagesager.

I medfør af retsplejelovens § 48 kan landsrettens præsident meddele en advarsel til en dommer eller anden domstolsjurist i landsretten eller i en ikke-præsidentledet byret i landsretskredsen, hvis den pågældende har udvist utilbørligt eller usømmeligt forhold i forbindelse med udførelsen af sin tjeneste.

I 2004 har præsidenten indledt behandling af 44 klager over dommere/domstolsjurister. 19 af disse klager angik landsdommere.

I 2002 og 2003 indledte præsidenten behandling af henholdsvis 44 (heraf 14 om landsdommere) og 30 (heraf 7 om landsdommere) sådanne klager.

I hovedparten af disse sager har klagen primært drejet sig som utilfredshed med en rets judicielle afgørelser, som det ikke er muligt for præsidenten at tage stilling til i medfør af retsplejelovens § 48. I 5 af sagerne fra 2002, 1 af sagerne fra 2003 og 1 af sagerne fra 2004 blev der enten af præsidenten eller af vedkommende dommer/domstolsjurist med præsidentens tiltræden knyttet kritiske bemærkninger til eller beklagelse af dommerens/domstolsjuristens optræden eller sagsbehandling, men der har ikke i nogen af sagerne fra 2002 – 2004 været tale om forhold af en karakter, der har kunnet give grundlag for at meddele en advarsel efter § 48.

Foruden disse klagesager har landsrettens præsident i 2002-2004 også modtaget flere klager, der er blevet videresendt til en anden retspræsident eller klagemyndighed som værende rette klageinstans. Desuden har præsidenten modtaget en række henvendelser fra primært privatpersoner, der har været utilfreds med en rets judicielle afgørelser, og som præsidenten har vejledt om mulighederne for eventuelt at appellere afgørelsen eller f.eks. søge Procesbevillingsnævnet om anke- eller kærretilladelse. I disse sager har der ikke været indledt en klagesagsbehandling i medfør af retsplejelovens § 48.

c. Beskikkelse af sættemere.

Præsidenten foretog i 2004 i medfør af retsplejelovens § 46 i alt 167 beskikkelser af sættemere, fordi byretsdommere var inhabile.

I 2002 og 2003 blev der meddelt henholdsvis 142 og 136 sådanne beskikkelser.

d. Rejsedommerordningen.

Præsidenten varetager administrationen af rejsedommerordningen. Til denne ordning er knyttet 2 rejsedommere, der er ansat henholdsvis ved Retten i Århus og Retten i Aalborg til fortrinsvis at varetage opgaver som yderligere dommer ved en byret, når byrettens forhold tilsiger det. Præsidenten meddelte i 2004 beskikkelse til rejsedommerne for samlet 125,5 dage.

I 2002 og 2003 blev der meddelt sådanne beskikkelser for henholdsvis 103,5 dage og 76,5 dage.

7. Vestre landsrets nuværende lokaleforhold i Viborg og behovet for en forbedring heraf.

Vestre Landsret har gennem længere tid måttet konstatere et væsentligt behov for forbedring af de lokalemæssige forhold navnlig i Viborg. Spørgsmålet har da også været nævnt i flere af de offentliggjorte handlingsplaner.

I 2004 har problemerne ved afvikling af meget store sager i lokalerne i Viborg været særlig tydelig. Til afvikling af en meget stor nævnings sag har man måttet leje og indrette lokaler i Randers, og afviklingen af en anden stor nævnings sag foregår i Viborg under pladsforhold, der ikke kan betegnes som alment acceptable hverken for de tiltalte, advokaterne, lægdommerne, ledsagende bevogtningspersonale og andet politipersonale, tilhørere eller andre brugere af landsretten.

I et tæt samarbejde mellem landsretten, Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen samt med inddragelse af Viborg Kommune og Viborg Amtskommune blev der i foråret 2004 udarbejdet et forslag til en samlet løsning med en tilbygning til Vestre Landsrets nuværende hovedbygning og en ombygning af denne. En gennemførelse af dette forslag vil efter landsrettens opfattelse gøre det muligt at opfylde de krav og ønsker, som med rette kan stilles til en tidssvarende udformning og indretning af landsrettens lokaler.

a. De nuværende lokaler i Viborg

Vestre Landsret har i Viborg rådighed over landsrettens hovedbygning (nævningeretsbygningen) samt over et større lejemål i nogen afstand fra hovedbygningen (Fælledvej) og et mindre lejemål i rådhusbygningen ved siden af hovedbygningen.

Landsrettens hovedbygning er opført til landsretten og taget i brug i 1920, da landsrettens bestod af 12 dommere. I takt med landsrettens udvidelse er hovedbygningen ombygget og udnyttelsen intensiveret. Hovedbygningen rummer i dag en nævningeretssal og 5 andre retssale, 9 retsafdelinger (med tilknyttede retssektioner) samt landsrettens administration. En væsentlig del af de dommere, der er knyttet til de 9 retsafdelinger, har dog kontorer på Fælledvej eller på Rådhuset.

Landsrettens lejemål på Fælledvej rummer 4 retssale og 4 retsafdelinger (med tilknyttede retssektioner) samt en række kontorer til dommere og øvrige jurister. Lejemålet er indrettet i en almindelig kontorbygning.

Landsrettens lejemål på Rådhuset rummer 2 retssale, 2 retsafdelinger (med tilknyttet retssektion) samt en række kontorer til dommere og øvrige jurister.

b. Vurderingen af de nuværende lokaleforhold.

Landsrettens nuværende lokaleforhold i Viborg er klart utilfredsstillende, og landsretten har i samarbejde med bl.a. Domstolsstyrelsen i flere år arbejdet for en nødvendig forbedring af lokalesituationen.

Vurderingen af de nuværende lokaleforhold kan nærmere beskrives således:

Opdelingen af landsretten på 3 adresser er i sig selv hæmmende for en effektiv opgaveløsning.

Hovedbygningens udnyttelse er så intensiv, at det ikke er muligt at tilvejebringe tidssvarende forhold for landsrettens brugere eller medarbejdere. Til de 6 retssale findes således kun ét advokatværelse, hvor en advokat har mulighed for i enrum at drøfte sagens gang med sin klient, og ét mindre journalistværelse med plads til højst to journalister. Der er ikke særskilte venterum til vidner, der således må have ophold på landsrettens gangarealer sammen med sagens parter, øvrige vidner og parternes bekendte og andre tilhørere. Der er heller ikke særskilte venterum for landsrettens lægdommere. Den intensive udnyttelse af hovedbygningen betyder endelig, at en række af landsrettens medarbejdere har trange og utidssvarende arbejdsforhold, ligesom det ikke er muligt at placere og indrette arbejdspladserne på en måde, som i sig selv er fremmende for en effektiv arbejdsgang.

Landsrettens lokaler på Fælledvej er indrettet i en almindelig kontorbygning. Indretning og arbejdsforhold for landsrettens medarbejdere er i alt væsentligt i orden, men afstanden til hovedbygningen er til besvær for landsrettens medarbejdere og sags gange og til gene for landsrettens brugere, når sager må flyttes mellem de to bygninger eller parter, vidner og advokater simpelthen tager fejl af stedet for et retsmødes afholdelse. Hertil kommer, at bygningens karakter af en almindelig kontorbygning med hovedindgang fra bagsiden betyder, at bygningen og landsrettens retssale, hvoraf flere ligger i gadeplan og med vindue ud til gaden, og ventelokaler ikke fremtræder på en måde, der afspejler den seriøsitet og værdighed, der skal være forbundet med sagsbehandling og afgørelser i en landsret.

Landsrettens lokaler på Rådhuset er uhensigtsmæssigt placeret og fordelt over 3 etager som følge af rådhusets udnyttelse også til andet formål. Den ene retssal er i praksis så godt som uanvendelig til retssalsformål på grund af ringe størrelse.

c. Den foreslåede løsning.

Den foreslåede løsning med en tilbygning til landsrettens nuværende hovedbygning og en ombygning af denne vil gøre det muligt at samle landsrettens funktioner og medarbejdere i Viborg i én bygning. En sådan samling af landsrettens lokaler i Viborg vil være en klar fordel for landsrettens brugere og medarbejdere og i sig selv have en god virkning på landsrettens muligheder for at varetage sine opgaver på en hensigtsmæssig og effektiv måde.

En ny indretning af landsrettens lokaler i Viborg vil endvidere kunne give landsrettens de tidssvarende lokaleforhold, som er en helt afgørende forudsætning for, at landsretten kan leve op til de krav, som i disse år med rette stilles til den måde, som sager og aktørerne i disse skal behandles på. Der vil kunne indrettes et antal særskilte ventelokaler til vidner, der frygter eller blot ikke ønsker at skulle konfronteres med en eller flere af sagens parter eller disses bekendte. Der vil kunne indrettes et antal særskilte kontorer (advokatværelser), hvor en advokat vil have mulighed for i fred og ro at drøfte sagens og retsdagens forløb med sin klient. Der vil kunne indrettes særlige adgangsveje og opholdsrum for arrestanter og disses ledsagere. Der vil kunne indrettes særlige modtagelses-, vente- og opholdsfaciliteter for landsrettens lægdommere. Der vil kunne indrettes egentlige journalistværelser med bedre forhold for de journalister, der ofte følger ikke mindst behandlingen af større straffesager ved landsretten. Der vil kunne indrettes nogle lidt større retssale, der vil give bedre mulighed for behandlingen af sager med mere end to parter. Der vil kunne indrettes mere moderne og tidssvarende retssale med mulighed for anvendelse af moderne teknologi til sagernes behandling og med bedre muligheder for presse og andre tilhørere for at kunne følge med i de dokumenter eller den øvrige bevisførelse, der præsenteres for rettens dommere ved hjælp af moderne teknologi.

En ny indretning af landsrettens lokaler i Viborg vil endvidere give mulighed for en indretning og intern placering af dommers og administrative medarbejders arbejdspladser på en måde, som understøtter en effektiv og smidig sagsgang og sagsbehandling.

Den foreslåede løsning med en tilbygning til Vestre Landsrets nuværende hovedbygning og en ombygning af denne vil således gøre det muligt at samle landsrettens lokaler i Viborg i én bygning, der vil kunne fremstå og indrettes som en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for landsrettens retssagsbehandling og øvrige funktioner.

d. Behov for en afklaring.

Den foreslåede løsning har tilslutning i Domstolsstyrelsen, der derfor har videresendt sagen med anbefaling til Justitsministeriet, og det videre arbejde afventer nu en afklaring i regeringen af de bevillingsmæssige muligheder.

Den foreslåede løsning forudsætter, at Slots- og Ejendomsstyrelsen står som bygherre for til- og ombygningen, og for domstolene vil de bevillingsmæssige konsekvenser derfor være en yderligere udgift til leje af de nye og ombyggede lokaler.

Der er i øvrigt enighed mellem Domstolsstyrelsen og landsretten om, at den nuværende lokalemæssige situation ikke er holdbar, og at alternativet til en løsning som foreslået derfor ikke er den nuværende lokalemæssige situation, men tilvejebringelse af en anden lokalemæssig løsning.

8. Handlingsplaner for 2004 og opfyldelsen af disse.

Landsrettens arbejde med handlingsplaner og justeringer af disse foregår løbende bl.a. i forbindelse med drøftelser i landsrettens samarbejdsudvalg. Som et led i dette arbejde er det besluttet, at årets handlingsplan fremover offentliggøres mindst 2 gange årligt, idet gennemførte tiltag skal udgå, og nye initiativer skal tilføjes i kommende udgaver af handlingsplanen således, at den aktuelle udgave af handlingsplanen fortrinsvis vil indeholde beskrivelser af de initiativer, der endnu ikke er gennemført.

I overensstemmelse hermed har landsretten i 2004 offentliggjort Handlingsplan I for 2004 og Handlingsplan II for 2004. Handlingsplanerne er offentliggjort på landsrettens hjemmeside - www.vestretlandsret.dk

Handlingsplanerne indeholder en række mål for sagsbehandlingstider. Herom og om opfyldelsen af disse målsætninger henvises til det, der er anført ovenfor i afsnit 3.

Endvidere indeholder handlingsplanerne en lang række andre mål opstillet med fokus på (anden) kvalitetssikring, brugernes behov, kontakt til samarbejdspartnere, produktivitet og fleksibilitet, trivsel blandt medarbejderne og enkle og klare arbejdsgange samt andre tiltag til en effektiv resurseudnyttelse.

De mange mål – og status med hensyn til opfyldelsen deraf – kan summarisk sammenfattes således:

a. Tiltag beskrevet i Handlingsplan I for 2004

- Evaluering af den i marts 2003 gennemførte justering af kæremaalordningen (jf. afsnit 1.1). **Gennemført.**
- Revision af vejledningen med praktiske vink til domsskrivning afsluttes (jf. afsnit 1.1). **Arbejdet er indledt og forventes afsluttet i løbet af 1. kvartal 2005.**
- Gennemgang af standarder til retsbøger i straffesager og civile sager (jf. afsnit 1.1). **Gennemført.**
- Sprogpolitikken for Danmarks Domstole indarbejdes i standardbreve mv. (jf. afsnit 1.1). **Iværksat og skal fortsætte i 2005.**
- Test hos udvalgte brugere - og senere hos alle brugere - af elektronisk søgesystem til bibliotekets materialesamling (jf. afsnit 1.1). **Gennemført.**
- Fortsat fokus på løbende og relevant feedback til landsrettens administrative medarbejdere, konstituerede dommere og dommerfuldmægtige (jf. afsnit 1.1). **Iværksat og skal fortsætte i 2005.**
- Vurdering af behov for journaliseringsvejledning og øget brug af egentlige sagsomslag med visse journaloplysninger til sager omfattet af landsrettens såkaldte præsidentjournal (jf. afsnit 1.1). **Gennemført for så vidt angår sagsomslagene. Vurdering af behov for journaliseringsvejledning udskudt til 3. kvartal 2005.**
- Undersøgelse af mulighederne for at fortsætte den positive udvikling mod stadig bedre målopfyldelse med hensyn til sagernes gennemløbstid (jf. afsnit 1.2). **Iværksat og skal fortsætte i 2005.**
- Udarbejdelse af administrativ berammelsesvejledning (jf. afsnit 2.1). **Iværksættes ikke, da det nu vurderes, at der ikke er behov for vejledningen.**
- Ny version af landsrettens intranet (jf. afsnit 2.2). **Gennemført.**
- Forbedring af transmissionshastigheden på landsrettens IT-system til bitingstederne i Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg (jf. afsnit 2.3). **Gennemført.**
- Videreudbygning af mulighederne for eksternt og intern e-mailkommunikation (jf. afsnit 2.3). **Gennemført.**
- Overvejelser i arbejdsgruppe om landsrettens fremtidige sektionsstruktur afsluttes (jf. afsnit 2.4). **Arbejdet er indledt og forventes afsluttet i løbet af 1. halvår 2005.**
- Udarbejdelse af samlet personalepolitik (jf. afsnit 3.1). **Arbejdet er indledt og skal fortsætte i 2005.**

- Vedtagelse af arbejdsmiljøpolitik (jf. afsnit 3.2). **Arbejdet er indledt og forventes afsluttet i løbet af 1. kvartal 2005.**
- Iværksættelse af ny arbejdspladsvurdering (jf. afsnit 3.2). **Udskudt til iværksættelse i løbet af 1. kvartal 2005.**
- Afklaring af muligheder for tilbygning til og ombygning af hovedbygningen i Viborg (jf. afsnit 3.3). **Iværksat og skal fortsætte i 2005.**
- Overvejelse om nedsættelse af eventuelt trivsels-kontaktforum (jf. afsnit 3.4). **Gennemført.**
- Evaluering af ordning med protokolfører-gruppe i nævningsager (jf. afsnit 4.1). **Gennemført.**
- Medvirken ved etablering af ny retssekretær-uddannelse (jf. afsnit 4.2). **Gennemført.**
- Undersøgelse af behov for IT-undervisning (jf. afsnit 4.3). **Gennemført.**
- Trykning og udsendelse af informationspjece (jf. afsnit 5.1). **Gennemført.**
- Opsætning af forbedret skiltning i hovedbygningen (jf. afsnit 5.1). **Gennemført.**
- Udvidelse af uniformeringsordning (jf. afsnit 5.1). **Gennemført.**
- Udarbejdelse af vejledning om den praktiske fremgangsmåde ved offentliggørelse af afgørelser på landsrettens hjemmeside. (jf. afsnit 5.1). **Udskudt til gennemførelse i 1. halvår 2005.**
- Undersøgelse af mulighederne for fondsstøtte til kunstnerisk udsmykning af landsrettens bitingsted i Esbjerg (jf. afsnit 5.2.). **Iværksat og skal fortsætte i 1. kvartal 2005.**
- Udbud af landsrettens rengøringsopgaver forberedes (jf. afsnit 5.3). **Udskudt til gennemførelse i 2005.**
- Indførelse af omkostningsbaseret regnskab forberedes (jf. afsnit 5.4). **Gennemført.**

b. Tiltag beskrevet i Handlingsplan II for 2004, og som ikke allerede er beskrevet i Handlingsplan I for 2004.

- Undersøgelse af mulighederne for at øge bibliotekets materialesamling med elektroniske udgaver af relevante tidsskrifter og lignende (jf. afsnit 1.1). **Gennemført.**
- Etablering af Citrix-forbindelse til landsrettens bitingsteder i Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg (jf. afsnit 2.3). **Gennemført.**
- Revision af husaftale for de administrative medarbejdere (jf. afsnit 5.5). **Arbejdet er indledt og skal afsluttes i løbet af 1. halvår 2005.**

Landsretten har den 15. februar 2005 offentliggjort Handlingsplan I for 2005.

9. Sammenfattende vurdering af udviklingen i 2004 samt forventningerne til de kommende år.

a. Udviklingen i 2004.

Sagsudviklingen.

Landsretten vurderer udviklingen i 2004 som samlet set tilfredsstillende.

Antallet af verserende **civile sager** er også i løbet af 2004 reduceret. Reduktionen er ganske betydelig og skyldes ikke blot en nedgang i antallet af nye civile sager. Reduktionen skal således

også vurderes i det lys, at det er lykkedes at fastholde en sagsafvikling på samme niveau som i 2003 uanset de vanskeligheder, som det meget betydelige antal nævningsager og andre flerdagessager har betydet for landsrettens samlede sagsafvikling i 2004.

Andelen af almindelige civile 1. instanssager, som har kunnet slutes med opfyldt målsætning, er yderligere steget i 2004 til 58 % mod 53 % i 2003 og 14 %, da arbejdet med opstilling af egentlige målsætninger for gennemløbstider blev sat i værk i 2000. For de øvrige civile sager er der i 2004 i det væsentlige tale om en uændret mål opfyldelse. Således er andelen af almindelige civile ankesager med opfyldt målsætning i 2004 på 67 % mod 68 % i 2003 og 28 % i 2000, mens andelen af ægteskabssager med opfyldt målsætning i 2004 er 70 % mod 68 % i 2003 og 59 % i 2000. Særligt positivt er også, at andelen af skriftligt behandlede civile kæremål med opfyldt målsætning er 79 % i 2004 mod 59 % i 2003 og 41 % i 2000.

Antallet af verserende **straffesager** er steget også i 2004. Dette er selvsagt i sig selv ikke tilfredsstillende, men det er efter landsrettens opfattelse en uundgåelig følge af afviklingen af de mange og resursekrævende nævningsager, som landsretten har modtaget i 2003 og 2004. Hertil kommer det forhold, at flere af nævningsagerne - og en domsmandssag - har været usædvanligt langvarige.

Gennemløbstiderne i afgjorte straffesager har i alt væsentligt kunnet fastholdes på et gennemsnitligt niveau omkring 4 måneder. Også andelen af afgjorte straffesager med opfyldt målsætning har i det væsentlige kunnet fastholdes i 2004. Begge forhold må imidlertid ses i sammenhæng med, at der i årets løb er sket en vis ophobning af straffesager.

Personalenormativer.

Landsrettens **dommerstillinger** – 38 faste dommerstillinger (foruden stillingen som præsident) og 10 sædvanlige konstitutionsstillinger samt de særlige advokatkonstitutionsstillinger – er fordelt på 12 almindelige retsafdelinger, to afdelinger, der også behandler en forholdsvis stor andel af kæremålene, samt den særlige forberedelsesafdeling. Hertil kommer en ikke sjælden brug af konkrete ekstraafdelinger (de såkaldte A-afdelinger) navnlig i forbindelse med afviklingen af særligt hastende sager, der vanskeligt kan indpasses i de almindelige berammelser.

En så intensiv udnyttelse af dommerressourcerne er i sig selv problematisk, men indebærer endvidere en meget betydelig begrænsning af mulighederne for i konkrete sager at sætte landsretten med 3 faste dommere i et omfang, som sagernes karakter kunne berettige til. Allerede i 2003 foreslog landsretten derfor Domstolsstyrelsen, at antallet af faste landsdommere øges med 2 eventuelt mod tilsvarende nedsættelse af antallet af konstitutionsstillinger. Der var ikke bevillingsmæssig mulighed herfor i forbindelse med finansloven for 2004, og der har heller ikke siden vist sig den nødvendige bevillingsmæssige mulighed. Landsretten anser det imidlertid for meget væsentligt, at man sikres bedre mulighed for i konkrete sager at sætte landsretten med 3 faste dommere i det omfang, som sagernes karakter kunne berettige til, ligesom det er ønskeligt, at man - ved en udvidelse af det samlede antal dommere - får bedre muligheder for afvikling af særligt hastende sager, der vanskeligt kan indpasses i de almindelige berammelser. Landsretten har derfor fastholdt forslaget.

Landsrettens **administrative medarbejdere** har ligeledes været arbejdsmæssigt belastet af afviklingen af de mange nævningsager og af de sagsafviklingsproblemer, som de store sager har betydet for andre sager. Spørgsmålet om ændring af landsrettens normativ for administrative medarbejdere har i 2004 afventet arbejdet med den vægtningsmodel, der er nævnt oven for i

afsnit 3 og som bl.a. skal give et bedre grundlag for vurdering af landsretternes personalenormativer.

Bygningsmæssige forhold.

Landsrettens bygningsmæssige situation i Viborg er blevet nøje gennemgået i 2004 i forbindelse med, at der i et samarbejde mellem landsretten, Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen er blevet udarbejdet et forslag til en løsning med en tilbygning til Vestre Landsrets nuværende hovedbygning og en ombygning af denne. En gennemførelse af dette forslag vil efter landsrettens opfattelse gøre det muligt at opfylde de krav og ønsker, som landsrettens brugere og medarbejdere med rette kan stille til en tidssvarende udformning og indretning af landsrettens lokaler. Løsningsforslaget er sendt til Justitsministeriet med Domstolsstyrelsens anbefaling, og sagen afventer herefter en afklaring i regeringen af de bevillingsmæssige muligheder.

b. Forventningerne til de kommende år.

Afviklingen af de mange og i nogle tilfælde meget langvarige nævningsager, som landsretten har modtaget i 2003 og 2004, samt afviklingen af en meget langvarig domsmandssag har betydet, at afviklingen af en række andre sager har måttet skubbes. Dette gælder især straffesager, men også almindelige civile ankesager rammes af det forhold, at afviklingen af de store sager, hvor der ofte er varetægtsarrestanter, lægger beslag på en del af de retsdage, hvor der sædvanligvis kunne være afviklet sager af et mere almindeligt omfang. Flere af de meget store sager er fortsat under afvikling, og det må anses for sikkert, at indflydelsen fra de store sager på afviklingen af de mere almindelige sager vil komme meget tydeligt frem ved opgørelser over gennemløbstider for sluttede sager i 2005. Denne udvikling vil betyde et brud med den meget positive udvikling, der i de senere år mere generelt har ført til en væsentlig hurtigere sagsafvikling.

Landsretten vil selvsagt nøje følge udviklingen i 2005. Såfremt der fortsat - som i både 2003 og 2004 - vil blive tale om en høj belastning som følge af nævningsager og andre store sager således, at der ikke længere er grundlag for at kunne anse situationen for en blot midlertidig merbelastning, må der ske en tilpasning af landsrettens samlede situation til det ændrede sagsbelastningsniveau således, at en mere markant ændring i udviklingen i retning af længere sagsbehandlingstider kan undgås. En sådan tilpasning vil ikke kunne afvente følgerne af en retskredsreform med tilknyttet instansomlægning. I overvejelserne må selvsagt indgå ikke blot sagsudviklingen og landsrettens normativ, men også den løbende indsats for til stadighed at effektivisere sagsbehandlingen på forskellig vis, der blot ikke må føre til afgørelser af ringere kvalitet.

Det er endelig landsrettens forventning til 2005, at der nu snarest skabes den fornødne afklaring af, hvorledes landsrettens lokalemæssige situation i Viborg kan forbedres. Det er landsrettens ønske, at en sådan afklaring vil betyde, at man meget hurtigt vil kunne arbejdes videre med et løsningsforslag som det foreliggende, der vil gøre det muligt at samle landsrettens lokaler i Viborg i én bygning, der vil kunne fremstå og indrettes som en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for landsrettens retssagsbehandling og øvrige funktioner.